

(ב) (מוספתא פ"ד, ג) (ג) (ס) (ד) (ה) (ו) (ז) (ח) (ט) (י) (יא) (יב) (יג) (יד) (טו) (טז) (יז) (יח) (יט) (כ)

תורה אור השלם
אם אדרת יקח לו
שארה בסותה וענתה
לא יקרע: שמות כא י

גליון הש"ס

בהר"ן ר"ה אב"ל שלא
יהיה זכור וכו' ע'
לקמן דף כ"ה ע"ג
בהר"ן ר"ה פ"ד ע"ג
בא"ר דכבורות: ז"ל
זכרות:

מוסף רש"י

מהלך לא. כלומר
יאל מצא מהלך למשמע
למחילה ועובר משום כל
יתל. דמחילה ומחילה שלא
אל, ומיהו אם חל עובר
משום כל יתל, ומשי
דקא דקין דמחילה למחיל
מהלך. דמחילה דמחילה
דלא חלל (ראמיה בשוח).
כופה ומשמשהו. שאינה
יכולה לאסור עמה עליה
אבל יכולה לאסור עליה
שמה היא מודדת ולא
הוא. כיון הנחת משמישו
עליה. לנדרין הוא להפך
שלא יאסור דבר האסור
לה (וכחותו ט"א).

פירוש הרא"ש

אמר רב נחמן. אליבא דרב
יהודה בר פלוגתיה קא
מקני: והא פו התורה
קא משעבד לה. הא לא
קא משעבד לה. הא לא
נלאון הוה דהא בענין עד
אסור התפקע עליו והוא
אסור ופסח למשמע
עמה וכו'. לא הוה נדר
משום דפשיטא ליה דאחרי
כאוסר השמיש עליו כיון
דאמר הגאון (משמיש עליו)
ומאוס דכד דקק גל'
קשוי ליה היחך כל הגדר
שאני יסן דלא יהי דוקא כל
הש דלקדק ככאן אלא הוא
קשוי ליה כיון דמשעבד
לה שמיש בעומה האלך
יכול להפקיע שעבודה וכו'
כמו אסור פירות חכירו
על חכירו דלון זו ממש:
באוסר הנאת חשמישך
עליו. רש"י לו כח לאסור
א"ע שלא יהיה ממנה:
ב"ג קרבן א"א אוב"ד דך
מלתא דפשיטא היא
אלא משום ארץ נקמיה
וסי' דרבי מאיר היא:
הא קרבן שאוב"ד דך
לאשמעי' דכמי קרבן קא
משמע: א"א קרבן א"א אוב"ד
דך. לאשמעי' דמי ליה
לכתיב קרבן בין לקרבן כפסח:
בין לקרבן כפסח:

ותיבנה דרב יהודה. דאמר אל יסן היום שמה יסן למחר דהא
חזינן הכא דשקנין לה ליהנות לפני הפסח דבמחלה נמי מודה:
אמר לך רב יהודה לעולם אימא לך אל יסן היום שמה יסן למחר
וכי קמני מתניסין הלכה אחר הפסח וכו' דאי יתבנה. אם עברה
ונהנית לפני הפסח ועברה והלכה
למחר הפסח עוברת משום כל יתל:
קונס שמה נהנית לי עד החג אם
תלכי לבית אביך מכאן עד הפסח
הלכה וכו'. אבל אם לא הלכה לפני
הפסח אינה אסורה ליהנות ממחר
עד הפסח דלא חיישינן לשמה אלך
עדיון לפני הפסח ומיבנה דרב יהודה
דאמר אל יסן כו': א"ר אבא. הכי
קאמר הלכה וכו' לא הלכה איסורא
בעלמא דחיישינן שמה תלך עדיון
לפני הפסח: דכר זה קונס עלי היום
אם אלך למקום פלוני למחר אם
אכלו היום והלך למחר עובר על
אכילתו משום כל יתל. קמני אכל היום
ולא קמני לא יאכל היום אלא
דשקנין ליה למיכל לאלתר ולא
חיישינן שמה ילך למחר: מי קמני
אול. לתחילה ולא ילך למחר אכל
קמני דיעבד אכל לתחילה אסור
לאכול ודאי היום דחיישינן שמה ילך
למחר: והא קמני סיפא הלך הרי
הוא בכל יתל אכל מהלך לא קמני.
דמשמע דלא שקנין ליה למיכל
אחמול אלא קמני הלך דיעבד ש"מ
דאחמול שקנין ליה למיכל ולהכי
כיון דאכל אחמול אם הלך היום הרי
הוא בכל יתל: ומיבנה דרב יהודה.
דאמר אל יסן כו': אמר לך רב
יהודה הוא הדין דלימני מהלך.
דמשמע דאינו אורל ומהלך למחר
דודאי לא שקנין ליה למיכל אחמול אלא אידי דתנא רישא אכל דלא
מני למימני אורל לרב יהודה דלא מני למיכל לתחילה: סנה סיפא.
נמי הלך: שמי ששקנין הרי זה בכל יתל. כל משמע עמה:
והכי מני למימני שמי ששקנין והא משמעבד לה. למשמע:
באומר הנאה תשמישך עלי. כלומר הנאה דלמי לי מתשמישך קונס
עלי: והא לא ניחא ליה כשמשעה. ויכול לאסור הגאון עליו והו
נדר: דאמר רב כהנא. אשה האומרת קונס (ה) הגאון תשמישך עליך
כופה ומשמשתו ללאו כל כמינה לאסור נפשה עליו דהיא משעבדת
לו להנאה: אלא אמרה קונס הנאה תשמישך עלי. שאוסרת לה
שם לה משמשה על עממה אסור לשמשה ואיך להפך לה: ליה
שאין מאכילין לו לאדם דבר האסור לו. והנאת תשמישו אסורה
עליה. ה"נ כי אמר הגאון תשמישך עלי ודאי הו נדר ואסור לשמשה
מפני שנהנה ממנה: ב"ג שבעה שאני יסן שאני מדבר
וכו'. דשבעה חלה על דבר שאין בו ממש: קרבן לא אורל לך.
דדיינו כמו אימרא לא אורל לך דמות: הא קרבן שאובל לך. נמי
מותר דאמר נדר אלא כמי קרבן: לא קרבן לא אורל לך. משמע
בשני דאסור (א) לא אורל לך שמה אורל לך ליהו אסור עלי כקרבן
ומותר לטעמא דר"מ דלית ליה מכלל לאו וכו' דאי רבי יהודה בין
אמר קרבן שאובל לך בין אמר הא קרבן שאובל כחרייהו מתיר רבי
יהודה אפילו אמר קרבן שאובל לך כדאמרין בפירקין דלעיל
קרבן הקרבן קרבן שאובל לך אסור מני רבי מאיר היא דלא שני
ליה בין אימרא לכאמרא דלרבי יהודה קרבן שאובל לך מותר:
גמ'

דאמר רב נחמן. אליבא דרב
יהודה בר פלוגתיה קא
מקני: והא פו התורה
קא משעבד לה. הא לא
קא משעבד לה. הא לא
נלאון הוה דהא בענין עד
אסור התפקע עליו והוא
אסור ופסח למשמע
עמה וכו'. לא הוה נדר
משום דפשיטא ליה דאחרי
כאוסר השמיש עליו כיון
דאמר הגאון (משמיש עליו)
ומאוס דכד דקק גל'
קשוי ליה היחך כל הגדר
שאני יסן דלא יהי דוקא כל
הש דלקדק ככאן אלא הוא
קשוי ליה כיון דמשעבד
לה שמיש בעומה האלך
יכול להפקיע שעבודה וכו'
כמו אסור פירות חכירו
על חכירו דלון זו ממש:
באוסר הנאת חשמישך
עליו. רש"י לו כח לאסור
א"ע שלא יהיה ממנה:
ב"ג קרבן א"א אוב"ד דך
מלתא דפשיטא היא
אלא משום ארץ נקמיה
וסי' דרבי מאיר היא:
הא קרבן שאוב"ד דך
לאשמעי' דכמי קרבן קא
משמע: א"א קרבן א"א אוב"ד
דך. לאשמעי' דמי ליה
לכתיב קרבן בין לקרבן כפסח:
בין לקרבן כפסח:

על הקדשו משום כל יתל אלא מותר לוקח א"ע"ג דלא אמר מידי
הלך הכא כי אמרין ויורה אלאה קאי: כי קמני דאימני הרי
זה בכל יתל דברו. כלומר ויהא גופה קמשמע לן שחיה מלהנות
קודם הפסח כדי שמה תלך למחר הפסח לא תבא לידי כל יתל:
מוחרה לילך למחר הפסח. ולא
חיישינן שמה לא מזכור שעברה על
תנאה קודם הפסח ואי ממירין לה
ליך אחיא ליתמיהו וסד"א תמסר
בהליכה מדרבנן כדי שזכור שאסורה
לנות קמ"ל: אבל הרי הוא בכל
יתל. הא דס"ד דהיא אכל אורל הוא
משום דתנא כולה איסורי קמני אכל
הרי הוא בכל יתל הלך הרי הוא בכל
יתל דברו ואם אימא דלכתמלה לא
מני אכיל היא איסורא נמי ה"ל למתני.
ומפסקין מי קמני אורל אכל קמני
כלומר וכיון דאכל קמני דמשמע
דיעבד הא אשמעינן דלכתמלה לא
מני אכיל. ומקשינן מו אימא סיפא
הלך הרי הוא בכל יתל דברו מהלך
לא קמני כלומר אם אימא לרב יהודה
ה"ל למתני מהלך ואינו בכל יתל דברו
ומילתא אפלי כפי ה"ל הוא ולא קאי
ארישא אלא הכי ה"ל למתני מהלך
ואינו בכל יתל דמסתמא הכי הוא
דהא ביום א' לא שרי ליה למיכל
והכי פסק ואמר הלך הרי הוא בכל
יתל כיון שאין לו לאכול ביום א'. ופרקי'
אמר לך ר"י ה"ל דלימני מהלך ואידי
דמי רישא אכל דלא כלומר אורל
תנא סיפא נמי כלל כלומר און ה"נ
דאי בעי למתפס מילתא דכפי נפשיה
הוה מני מהלך אלא משום דלעיל
אורל מש"ה לא תנא מהלך ואינו בכל
יתל דאי הוה מני הוה משמע דא"ע"ג דאכל ביום ראשון מהלך
ביום שני וליכא כל יתל והוה מפרשינן לה כולה כרימא הכי דומנין
אכל הרי הוא בכל יתל כלומר כשאלו כבודו דדיינו שזר שאסור
ההליכה תלוי באכילתו וזמנין דא"ע"ג דאכל כראשון מהלך בשני
וכגון שאכל יום ראשון כגון כלומר * שלא היה זכור בשעה שאכל
שאסור ההליכה תלוי באכילתו וכו' הא גוונא מהלך ביום שני
כדמוכח שמעתא * דכבודות דפ' שבעות שמיים כהנא (שבעות כח). ומשום
דתנא לאו דהאי דינא עסקינן תנא סיפא הלך. זה נראה לי וזו היא
הבגאון הנכונה ופירושה. ואיכא נסחא אחרתא ומשום דלא דייקא לה
חיישינן דמכתבה ופירושה. וכי תימא כיון דהלך דא"ע"ג ארישא קאי
למה לי למתני ה"נ בכל יתל פשיטא וי"ל כד"א כיון דנעידנא דאכיל
לא עבר כי הלך נמי לא ליחול עליה כל יתל למפרע קא משמע לך:
ולענין הלכה קו"ל רבי יהודה מדאמרין לעיל (ד) ומודה רב יהודה
באומר קונס עיני בשניה למחר ומדקלינן וטרינן אליביה ש"מ
הלכתא כותיה: והא מן הסורה משעבד לה. ואם תאמר ומאי קשיא
ליה והא אמרין צפרק א"ע"ג (כחות דף ע"ג): דקונמות קודם
הגוף ויניה ומפקיע מידי שעבוד וי"ל דכי הוה דאמרין התם
דאלמוה רבנן לשעבודיה דבעל ה"נ אלמוה רבנן לשעבודה דאשה.
ומפסקין באומר הגאון תשמישך עלי כלומר דאי דאסר גופיה עליוה
ה"נ דלא מני עבדי דמדאורייתא משעבד לה והוה כאוסר נכסי
חכרו על חכרו אבל הכא באומר הגאון תשמישך עלי עסקין שהוא
אסור על עצמו תשמישה לאסור על עצמו הרשות נידו וכדכר כהנא
דאמר שהאשה יכולה לאסור הגאון תשמישך עליה ויכין
דנדרא משכח רוחא חייל וממילא פקע שעבודה. וא"ת והא היא נדרא דרבנן
דבאומר קונס גופך עלי מתשמיש עסקי' דהא דומיא דשאני יסן שאני מדבר קמני לה ואוקמא רבינא (ע"א) בכל יתל מדרבנן וכיון דמדרבנן
בעלמא הוא הכי חייל נדרא דליתיה אלא מדרבנן בעלמא לאפקועי מנות עונה ומנות פריה ורביה י"ל כיון דנדרא מיהא חייל
ממילא פקעי להו הכן מנות דחכמים ממנין לעקור דבר מן הסורה נכס ואל תעשה. וא"ת ובי אמר הגאון תשמישך אחיא תמסר
והא מנות לאו ליהנות ניתנו יש לומר דכי אמרין מנות לאו ליהנות ניתנו ה"מ לומר שאין קיום המנות חשוב הנאה אבל מ"מ אי
מתני גופיה כדדי דמקיים מנה הנאה מקרי ומשום הכי אמרין דפ' ראוהו ב"ד (ר"ה דף כח). הנודר הנאה מן המעין טובל בו ביםות הגאון
אבל לא ביםות החמה: ב"ג קרבן לא אורל לך הא קרבן שאובל לך לקרבן לא אורל לך מותר. משום דכי אמר קרבן לא אורל לך
א

על הקדשו משום כל יתל אלא מותר לוקח א"ע"ג דלא אמר מידי
הלך הכא כי אמרין ויורה אלאה קאי: כי קמני דאימני הרי
זה בכל יתל דברו. כלומר ויהא גופה קמשמע לן שחיה מלהנות
קודם הפסח כדי שמה תלך למחר הפסח לא תבא לידי כל יתל:
מוחרה לילך למחר הפסח. ולא
חיישינן שמה לא מזכור שעברה על
תנאה קודם הפסח ואי ממירין לה
ליך אחיא ליתמיהו וסד"א תמסר
בהליכה מדרבנן כדי שזכור שאסורה
לנות קמ"ל: אבל הרי הוא בכל
יתל. הא דס"ד דהיא אכל אורל הוא
משום דתנא כולה איסורי קמני אכל
הרי הוא בכל יתל הלך הרי הוא בכל
יתל דברו ואם אימא דלכתמלה לא
מני אכיל היא איסורא נמי ה"ל למתני.
ומפסקין מי קמני אורל אכל קמני
כלומר וכיון דאכל קמני דמשמע
דיעבד הא אשמעינן דלכתמלה לא
מני אכיל. ומקשינן מו אימא סיפא
הלך הרי הוא בכל יתל דברו מהלך
לא קמני כלומר אם אימא לרב יהודה
ה"ל למתני מהלך ואינו בכל יתל דברו
ומילתא אפלי כפי ה"ל הוא ולא קאי
ארישא אלא הכי ה"ל למתני מהלך
ואינו בכל יתל דמסתמא הכי הוא
דהא ביום א' לא שרי ליה למיכל
והכי פסק ואמר הלך הרי הוא בכל
יתל כיון שאין לו לאכול ביום א'. ופרקי'
אמר לך ר"י ה"ל דלימני מהלך ואידי
דמי רישא אכל דלא כלומר אורל
תנא סיפא נמי כלל כלומר און ה"נ
דאי בעי למתפס מילתא דכפי נפשיה
הוה מני מהלך אלא משום דלעיל
אורל מש"ה לא תנא מהלך ואינו בכל
יתל דאי הוה מני הוה משמע דא"ע"ג דאכל ביום ראשון מהלך
ביום שני וליכא כל יתל והוה מפרשינן לה כולה כרימא הכי דומנין
אכל הרי הוא בכל יתל כלומר כשאלו כבודו דדיינו שזר שאסור
ההליכה תלוי באכילתו וזמנין דא"ע"ג דאכל כראשון מהלך בשני
וכגון שאכל יום ראשון כגון כלומר * שלא היה זכור בשעה שאכל
שאסור ההליכה תלוי באכילתו וכו' הא גוונא מהלך ביום שני
כדמוכח שמעתא * דכבודות דפ' שבעות שמיים כהנא (שבעות כח). ומשום
דתנא לאו דהאי דינא עסקינן תנא סיפא הלך. זה נראה לי וזו היא
הבגאון הנכונה ופירושה. ואיכא נסחא אחרתא ומשום דלא דייקא לה
חיישינן דמכתבה ופירושה. וכי תימא כיון דהלך דא"ע"ג ארישא קאי
למה לי למתני ה"נ בכל יתל פשיטא וי"ל כד"א כיון דנעידנא דאכיל
לא עבר כי הלך נמי לא ליחול עליה כל יתל למפרע קא משמע לך:
ולענין הלכה קו"ל רבי יהודה מדאמרין לעיל (ד) ומודה רב יהודה
באומר קונס עיני בשניה למחר ומדקלינן וטרינן אליביה ש"מ
הלכתא כותיה: והא מן הסורה משעבד לה. ואם תאמר ומאי קשיא
ליה והא אמרין צפרק א"ע"ג (כחות דף ע"ג): דקונמות קודם
הגוף ויניה ומפקיע מידי שעבוד וי"ל דכי הוה דאמרין התם
דאלמוה רבנן לשעבודיה דבעל ה"נ אלמוה רבנן לשעבודה דאשה.
ומפסקין באומר הגאון תשמישך עלי כלומר דאי דאסר גופיה עליוה
ה"נ דלא מני עבדי דמדאורייתא משעבד לה והוה כאוסר נכסי
חכרו על חכרו אבל הכא באומר הגאון תשמישך עלי עסקין שהוא
אסור על עצמו תשמישה לאסור על עצמו הרשות נידו וכדכר כהנא
דאמר שהאשה יכולה לאסור הגאון תשמישך עליה ויכין
דנדרא משכח רוחא חייל וממילא פקע שעבודה. וא"ת והא היא נדרא דרבנן
דבאומר קונס גופך עלי מתשמיש עסקי' דהא דומיא דשאני יסן שאני מדבר קמני לה ואוקמא רבינא (ע"א) בכל יתל מדרבנן וכיון דמדרבנן
בעלמא הוא הכי חייל נדרא דליתיה אלא מדרבנן בעלמא לאפקועי מנות עונה ומנות פריה ורביה י"ל כיון דנדרא מיהא חייל
ממילא פקעי להו הכן מנות דחכמים ממנין לעקור דבר מן הסורה נכס ואל תעשה. וא"ת ובי אמר הגאון תשמישך אחיא תמסר
והא מנות לאו ליהנות ניתנו יש לומר דכי אמרין מנות לאו ליהנות ניתנו ה"מ לומר שאין קיום המנות חשוב הנאה אבל מ"מ אי
מתני גופיה כדדי דמקיים מנה הנאה מקרי ומשום הכי אמרין דפ' ראוהו ב"ד (ר"ה דף כח). הנודר הנאה מן המעין טובל בו ביםות הגאון
אבל לא ביםות החמה: ב"ג קרבן לא אורל לך הא קרבן שאובל לך לקרבן לא אורל לך מותר. משום דכי אמר קרבן לא אורל לך
א

טו א מ"י פ"י מהלכות
נדרים הלכה יג פסח
לאין רמז ט"ו ע"ד י"ד
סימן רב ע"ד ע"ד
טו א מ"י פ"ד מהל'
נדרים הל' יד פסח
לאין רמז ט"ו ע"ד י"ד
ר"ג ע"ד ג'
י"ד מ"י פ"ד מהל'
אבות הל' ו' ו' פסח
עשין מנה ולאין פ"ד ט"ו ע"ד
א"ר ע"ד פ"ד ט"ו ע"ד א' ב'
י"ד מ"י פ"ד ט"ו ע"ד ה'
ו' פסח ט"ו ע"ד ט'
י"ד מ"י פ"ד ט"ו ע"ד א' ו'
פ"ד ע"ד ט'
י"ד מ"י פ"ד ט"ו ע"ד ה'
נדרים הל' פ"ד פסח ט"ו ע"ד
לאין רמז ט"ו ע"ד י"ד
ר"ג ע"ד ט'
כ ז מ"י פ"ד מהל'
נדרים הל' ו' ו' פ"ד
מהל' שבעות הל' ו' ו' פ"ד
ה' כ פסח פ"ד ט"ו ע"ד
רמז ט"ו ע"ד י"ד פ"ד ר"ג
ע"ד ג'
כא ח מ"י פ"ד מהל'
נדרים הל' יט פסח
לאין רמז:

הגהות הר"ח

(א) רש"י ד"ה דאמר רב
כהנא וכו' קונס תשמיש
לכ"ל וזמנית תנא: ומתק:
(ב) ד"ה לא תבא וכו'
כשכל איסור קאמר קרבן
לא אורל לך וכו' שזמנין לך
נמרייהו:

תוספות

כי קמני דאי איתיה:
וא"ת פשיטא ר"ש
לומר דהיא גופה אלא
לאשמעינן שיש לו לומר
שלא תבא ממנו קודם
הפסח שמה תבא תנא
למי לית מן שמיך שלא
מותר ויתל אחר הפסח
דמתנא לא מודה: והא
ופירושה ד"ה א"ר אור
הפסח. כלומר אם לא
הלכה לפני הפסח מותרת
ליך אחר הפסח וליכא
למימני למידי ואין זה
חידוש אלא אידי דתנא
אחר הפסח משום לא
יתל דברו דפשיטא תנא
מני כיון דפשיטא דייקא
מותרת ליה אחר הפסח:
ה"ה אין א"א הלכה א"א.
מיבנה דרב יהודה וא"ת
לפי דברי המקנן הוה
דיוק דרישא וסיפא לארובין
מדבר יהודה תמיה למה לו
וקא קשה לפי שיש דמקני
לה (ואתה) מדבר יהודה
דפשיטא ר"ש א"א דמפרש
לכולהו גוונא: א"א ה"י
ו' בבא י"ד. אלא אימא
דאלו וקשה לרב יהודה
ומשמעין מן קמני אורל אכל
קמני דמשמע דוקא דיעבד
ואדרבה היא גופה אלא
לאשמעי' דאסור לאכול
לכתמלה דחיישינן שמה ילך
מדבר יהודה: א"ר ה"י
הוה בבא י"ד הלך אין
מהלך א"א. וא"ת אמאי
אינו מדקדק דומיא דלעיל
מדקמני הלך הרי הוא בכל
יתל אלא אימא דאכיל
ואע"ג דמני לשני דלעיל
י קמני דאי איתיה
ליה לאשמעי' ויתל דלעיל
י"ל דהכא פשיטא ליה
שיש לו לקרן דאי אכל
כרישא וסיפא אחר
מדקדק הפסח הלך אין
לאכול לאכול הכרי
הא פסח אסרו לו וכו'
פסח:

(א) נפילי ח' וט"ז
(ב) שטותי י"ג א' וט"ז
(ג) ע"ש א' וט"ז
(ד) נפילי י"ג א'
(ה) ס"א ל"ח

הגהות הב"ח

(א) גבי מדקאמר שאוכל
ושלא אוכל שאלמני:
(ב) שם אפי' לא אמר
טעם דרב אשי: (ג) רש"י
ד"ה ממתינן וכו' אלף הא
קרנן שאוכל לך ולא קרנן
שאוכל לך ואפי' (ד) ד"ה
שאוכל וכו' מפליגים בו
שאכל וכו' דלכילנא קאמר
הר"ה כפלה ח' מרבינן:
(ה) ד"ה מהו דמתח
וכו' הלשון הוא דאיתקל
דבעמי: (ו) ד"ה ורב אשי
וכו' משמע גבי דקאמר
כילנא ח' מרבינן משמע
דקאמר וכו' דמשמע
במחיה לא כילנא שבעה
וכו' חלף לישנא ח' ה"ד
ואפי' מ"ה ואפי' נמי
לחייב לישנא אחריתא
דמשמע בנתינתא וכו'
דלמך שבעה לא אוכל
דלא כילנא: ג"כ כולמך
נתינתא שבעה יח' לא
כילנא: (ז) בא"ח ח' לא
ליהו אכור ואם כן הכי
אמר במתינתן שבעה לא
אוכל אכור חלף ודאי ליה
וכו' דכפולת ודאי לא
משמע אלף דאמר כ"ל
ומתיב ח' נתינתא:

מוסף רש"י

שבעה שנים שהן
ארכה שאוכל ושלא
אוכל. הן שנים
המפוסרות דלתיב ויקרא
(ה) להביע לו להביע
דמשמע ולא אוכל
להביע אוכל להביע.
שאכלתי ושלא אכלתי.
הן שנים הטעם ממזע
לכילנא דלתיב ח' ר"ע
(שבעות י"ג). מסרבין.
מפליגין (שם ב').

פירוש הרא"ש

שבעה שנים שאוכל. ולא
אמרי' כתיב שבעה קל
משמע דלתיבין קרנן
וינמינה לעיל כ"ק (ד) ו
ג"כ תמוש דשבעה לית
בה משא ולא שיק' לתיב
בה כתיב שבעה: א"א
שבעה ח' אבי' ח' ח'
אמר. דמשמע לא שבעה
מה שאוכל לך מה שאוכל
שאוכל לך יח' שבעה ח' ח'
רבי מאיר מודה דלתיבין
כשבעה מכלל לאו איה
שומע הן משום דשבעה

גמ' מהניסין. דהכא לא קתני דלתיב מותר אלף (א) הקרנן שאוכל
ולא קרנן שאוכל והכי רבי מאיר היא ולא רבי יהודה: **אימא סיפא**
לקרנן לא אוכל לך מותר והא טען. בלתיב פירקין (א) לקרנן לא אוכל
לך וכו': **הא דאמר לקרנן.** אכור ומתינתן דקתני מותר דלמך לא
לקרנן דמשמע לא לתיב קרנן מה שלא
אוכל לך דלמך אוכל לתיב קרנן
דהיינו מכלל לאו הן ולית ליה לרבי
מאיר מכלל לאו הן: **מתני'** שבעה
לא אוכל לך וכו' הן שבעה שאוכל
אכור. כדמפרש בגמרא דהאי שבעה
לא אוכל משמע כלומר שבעה מהא
חלה עלי אס אוכל. והאי שבעה
ליכא למימר דחיי שבעה קאמר
דשבעה לית בה ממש כמו בקרנן
אלף שבעה ממש קאמר: **לא שבעה**
לא אוכל לך אכור. אפי' לרבי מאיר
דחיי גמרינן במסכת שבעה (דף לו.)
דשבעה אית ליה לר"מ מכלל לאו
אתה שומע הן: **גמ'** שאוכל שפי
לשונות משמע היו מסרבין. מפליגים
(ו) שאוכל ואמר אכילנא אכילנא וממון
קן אמר שבעה שאוכל משמע
דלכילנא קאמר: (ז) כפלה ח' מסרבין
בו אלף מעלמו אמר שבעה (א) כפלה ח'
רבי אשי אומר. הא דקתני הא שבעה
שאוכל שפי אוכל קתני ולהכי אכור
דלא אכילנא הוא: פשיטא. דודאי אי
קאמר שפי אוכל ודאי לא אכילנא
הוא ואכור: **מהו דתימא.** חלף דקאמר
שפי אוכל מיקס לישנא כלומר תקון
הלשון (ה) (א) דבעמי היה לומר
שאוכל ונתקל ואמר שפי אוכל וינמינה
לעולם להוי כתיב דלמך שאוכל קל
משמע לך דלא דודאי אכור: **אפי'**
לא אמר כטעמא דרב אשי דלא
קתני. כמתני' שפי אוכל: **ורב אשי**
הוא נתיב. נתיב וקור ומתעמיה
דלתיב דכי היו מסרבין בו לאכול ואמר
לא אכילנא לא אכילנא ותו אמר
שבעה בין אס אמר שבעה שאוכל
בין אס אמר שבעה שלא אוכל
משמע (א) דקאמר אכילנא אס אמר
שבעה שאוכל משמע קאמר אכילנא
דחיי קאמר כתיבתי לא אכילנא לא
אכילנא שבעה שאוכל כודאי ואס
אמר שבעה שלא אוכל הדין משמע
נמי דאכילנא דמשמע לא אכילנא
שבעה אי לא אכילנא והיינו חלף
לישנא: **והא איכא נמי לפרושי.** בניחותא דמשמע לישנא אחריתא והאי
דלמך שבעה שאוכל דלא אכילנא משמע דהאי דלמך לא אכילנא
בניחותא קאמר אס כן לא לתיב אכור (א) אי נמי כי אמר במתינתן שבעה לא אוכל אלף ודאי ליתא לטעמא דלתיב אלף ודאי תנא במסכת
שבעה דשאוכל דאכילנא משמע ולא עיני אחר ושלא אוכל משמע דלא אכילנא ולא דבר אחר הלכך מתקן מתינתן שפי אוכל דכשאוכל ודאי
לאו משמע אלף אי אמר דאכילנא: **מתני'** זה חומר בשבעות מנדרים. הא דלמך שבעה שלא אוכל כו' דשבעות אכור ובנדרים מותר:

אי אמרינן דכתיב קרנן משמע שרי דקרנן לאו כר אשתבעי הוא
ואי אמרינן דקרנן יח' מה שלא אוכל משלך קאמר נמי שרי דלתיב
שוי אכור קרנן אלף מה שלא יאכל הא קרנן שאוכל לך נמי שרי
דחיי קרנן קאמר דעמיד איניש דמשמע ציה ולא מדי קאמר. ונראה
צעניי דהא קרנן גרסינן וכדכתיבנא
ודכותה שבעה הא שבעה דתנא
דמותר בקרנן קתני דשבעה אכור
ולכא למימר דהקרנן גרסי' דתנא
דקרנן לעיל (ג) דהקרנן אכור לרבי
מאיר והכי טען הפלך דשרי דהא
מתני' (נמי) כר"מ אוקימנא לה בגמרא
אלף ודאי דלמך. לקרנן לא אוכל
לך נמי שרי דכיון דלמך פתוחה
קאמר לא קרנן משמע וליכא למימר
דמכלל לאו משמע הא מה שאוכל יח'
קרנן דהא מתני' כר"מ אוקימנא לה
ור"מ הא לית ליה מכלל לאו אתה
שומע הן: **מתני'** שבעה לא אוכל
לך הא שבעה שאוכל לך לשבעה לא
אוכל לך אכור. משום דשבעה לא
אוכל לך משמע שבעה לא אוכל
לך. והא שבעה שאוכל לך חיי משמע
דליכא לפרושי לישנא דחיי שבעה
קאמר כדלמרינן חיי קרנן דלא משמע
איניש חיי. ולשבעה לא אוכל נמי
אפילו דלמך פתוחה אכור דלמך ג'
ור"מ פתוחה לא משמע ומתני' רבי
מאיר היא דלית ליה מכלל לאו אתה
שומע הן אפילו חיי שבעה אכור.
ונראה צעניי דהיינו טעמא משום דהא
מסקינן בסוף פרק שבעה העדות
(שבעות לו.) דכי לית ליה לר"מ מכלל לאו
אתה שומע הן חיי' כממונא חיי נמי
באיסורא דלתיב צ"י ממונא אכל באיסורא
גרידא אית ליה ונדרים איסורא דלתיב
צ"י ממונא נינהו משום דלא משכחת בהו
בלא חפצא דהא אינן חלין על דבר שאין
בו ממש אכל שבעות אינן אלף איסורא
גרידא שהוא חל בגופו וכיון דאיסורא
גרידא נינהו אפילו רבי מאיר מודה
דלמרינן בהו מכלל לאו אתה שומע
הן: **גמ'** (לעיל) מני מתני' רבי
מאיר היא. דלא שני ליה קרנן ולא
שני ליה כפלה דהא אינן חלין על דבר שאין
דאי רבי יהודה מאי איירא קרנן
לא אוכל לך דשרי אפילו קרנן
שאוכל לך נמי שרי: **הא דאמר לקרנן**
הא דאמר לקרנן. כלומר דלמך
מכלל

שכתיב משמע לקרנן יח' אכל לקרנן דלמך פתוחה משמע לא קרנן:
ועל זה אומר זה חומר בשבעות מנדרים דשבעות כה"ג איכא איסורא דלתיבתי:

ועל זה אומר זה חומר בשבעות מנדרים דשבעות כה"ג איכא איסורא דלתיבתי:
ועל זה אומר זה חומר בשבעות מנדרים דשבעות כה"ג איכא איסורא דלתיבתי:
ועל זה אומר זה חומר בשבעות מנדרים דשבעות כה"ג איכא איסורא דלתיבתי:

כב א מ"י פ"א מהל'
גדרים הלכה י"ג סמג
לארין רמב"ם כ"ח:
בב ג מ"י פ"ד מהל'
שבעות הלכה כב
טושי"ע י"ד ס"י רלו ספ"י
ח:
כד ג מ"י שם פ"א הל'
ג סמג לארין רלו
טושי"ע י"ד ס"י רלו ספ"י
ח:
בה ד מ"י שם פ"ד הל'
כב טושי"ע י"ד ס"י
רלו ספ"י ח:
כו ה מ"י פ"ד מהל'
גדרים הלכה י"ג וספ"ה
מהל' שבעות הלכה י"ג
סמג לארין רמב"ם י"ד ספ"י
רלו ספ"י ח' וס"י רלו
ספ"י ד:

תוספות

א"א שבעה ח' אבי'
טעם ח' אכור. מ' מ' מ'
מכלל לאו וכו' וא"מ מאי
שם מקרנן רש לומר
דמשום דשבעה חמורה
טפי מנדרים משום אולתין
לחומר עור י"ג לומר
דלתיב דשבעה חיי
משום דנתינתן שפי אימך
לא אוכל לך ודלא
לא ובהא ודאי פשיטא
אכל גבי נדר אפי' יליג
לא ויאמר קרנן לא
אוכל לתיב איסור: וה'
חומר בשבעות מבנדרים.
וחפשי' לא קרנן לא
אוכל לך וכו' פיר'
בגמרא דלמך מכלל
נדר הוא מדקאמר חומר
בשבעות מבנדרים משמע
הכי דהחומר דנדרים
אינה שיה שבעה אכל
מ"מ נדר קל הוי והא
מותר קתני שבעה שאינ'
דתיב קתני שבעה שאינ'
יקן דודאי נדרים ליכא
איסורא כ"א מדרבנן
כדלמך רביעא ונבי שבעה
איכא איסורא דלתיבתי
וא"מ לישנא אחריתא
דלתיבתי לעיל כגון דלמך
קונם עיני כתיבתי הוי
וכי' דלתיב ח' איכא
איסורא דלתיבתי (וכי'
היא מיתבטלת לישנא דתני
דחומר וכו' דליכא למימר
דקאי אכופא פ"י כמו
שמתיב הספר דהא איכא
איסורא דלתיבתי נדרים
כמו שבעות כמו שפי'
וי"ל דקאי דלתיב דתמיש
ודקדק הכי טעמא משום
דלמך קונם עיני דהוי דבר
שפי' בו משא אכל קונם שלא
יקן ליכא איסורא דלתיבתי
כי אס מדרבנן דכפרשין
לעיל דכולהו אמרי' מודו
דאיכא איסורא דרבנן ולא
פלגי אלף בלישנא דכל יחל

ועל זה אומר זה חומר בשבעות מנדרים דשבעות כה"ג איכא איסורא דלתיבתי:
ועל זה אומר זה חומר בשבעות מנדרים דשבעות כה"ג איכא איסורא דלתיבתי:
ועל זה אומר זה חומר בשבעות מנדרים דשבעות כה"ג איכא איסורא דלתיבתי: